

Вплив COVID-19 на фінансову звітність за 2019 рік

KPMG Insight Academy

Спалах COVID-19

Єдиний випадок, коли спалах COVID-19 буде подією, що вимагає коригування – якщо **вплив на суб'єкт господарювання настільки суттєвий**, що припущення про **безперервність діяльності більше не застосовне**.

В першу чергу, можливо для найбільш вразливих галузей: туристичної сфери, готельного бізнесу, сфери розваг, спорту, роздрібної торгівлі та нафтової промисловості.

Особлива увага, якщо була призупинка діяльності, при цьому велика частка фіксованих витрат (наприклад, оренда, заробітна плата, якщо вона збережена)

Якщо припущення про безперервність діяльності більше не застосовне – фінансову звітність за 2019 рік треба готувати на основі призупинення діяльності.

Розкриття у фінансовій звітності за 2019 рік

Необхідне розкриття в розділі «Події після звітної дати»
(зазвичай, останній розділ у фінансовій звітності).

Що може містити розкриття:

1

Факт спалаху коронавірусу в 2020 році і короткий опис ситуації

2

Короткий опис обмежень, які введені державою (введення карантину, обмеження переміщення осіб, призупинення транспортного сполучення, обмеження в'їзду і виїзду з України, обмеження по роботі багатьох підприємств сфери послуг, розваг, роздрібно́ї торгівлі і т.ін.)

3

Факт різкого зниження цін на нафту та падіння фондових індексів

4

Факт знецінення гривні після звітної дати, % знецінення.
В розкритті ринкового (валютного) ризику по фінансових інструментах необхідно вказати чутливість до зміни курсу валюти для цього показника.

5

Вплив власне на підприємство (наприклад, якщо відбулося призупинення/суттєве скорочення діяльності, є суттєвий вплив на постачальників/покупців і т.ін.)

Розкриття у фінансовій звітності за 2019 рік (продовження)

Більш широкі економічні наслідки:

Підрив підприємницької та господарської діяльності,
включаючи негативний вплив на окремі галузі:
(туризм, пасажирські перевезення, сфера розваг і т.ін.)

Загальне зростання
економічної невизначеності

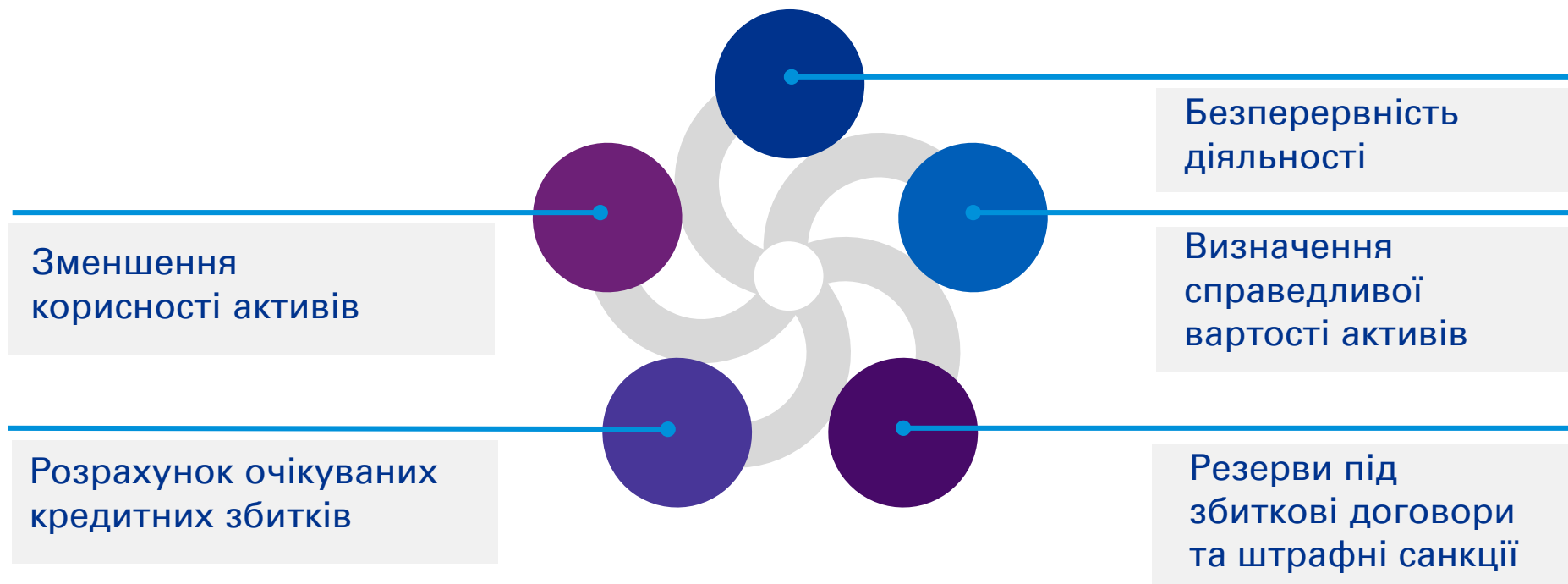
**Ці події можуть суттєво вплинути на подальшу діяльність
Компанії та її фінансові результати, і наразі цей вплив
неможливо достовірно оцінити.**

Сфери підвищеної уваги при складанні проміжної звітності у 2020 році

На що звернути особливу увагу при формуванні проміжної звітності у 2020 році

Можливі й інші особливо чутливі питання, залежно від особливостей діяльності компанії.

Безперервність діяльності

Принцип безперервності діяльності – перегляд бюджетів

Управлінський персонал повинен оцінювати безперервність діяльності принаймні на наступних 12 місяців. Необхідно враховувати поточну економічну невизначеність та нестабільність ринку, спричинену спалахом COVID-19.

Прогнози та бюджети на 2020 рік, що готувалися в 2019 році, у багатьох випадках неактуальні і вимагають перегляду.

При перегляді бюджетів: враховувати різні сценарії, у тому числі обґрунтовано ймовірний сценарій погіршення ситуації. Після оновлення прогнозів управлінському персоналу необхідно буде оцінити, чи сподівається він на подальше виконання фінансових ковенантів, передбачених в кредитних договорах компанії.

Безперервність діяльності (продовження)

Ліквідність для виконання зобов'язань

Ключове питання – чи матиме компанія достатню ліквідність, щоб продовжити виконувати свої зобов'язання у майбутньому?

чи вона має достатні грошові кошти та невикористані кредитні лінії/позики для покриття короткострокових потреб

чи необхідні додаткові дії з боку управлінського персоналу, щоб генерувати достатні грошові потоки для виконання своїх зобов'язань у встановлені строки

чи необхідно компанії домовлятися з кредиторами про реструктуризацію та/або збільшення обсягів позик

чи необхідно реструктуризувати операції з метою зменшення операційних витрат

чи необхідно переносити капітальні витрати на майбутні періоди

чи слід звертатися за фінансовою підтримкою до акціонерів та/або державних програм, призначених для підтримки бізнесу

Безперервність діяльності (продовження)

Заходи, які мають бути вжиті управлінським персоналом зараз

1

Оновити прогнози та аналіз чутливості, враховуючи виявлені фактори ризику та різні можливі сценарії (включно з сценарієм погіршення ситуації)

2

Переглянути прогнозоване виконання фінансових ковенантів за різних сценаріїв

3

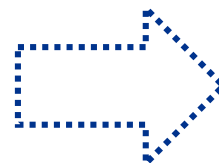
Оцінити свої плани протистояння подіям або умовам, які можуть поставити під значний сумнів здатність компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі (включно з переоцінкою наявності фінансування). Компанії необхідно оцінити, чи є її плани досяжними та реалістичними.

Безперервність діяльності (продовження)

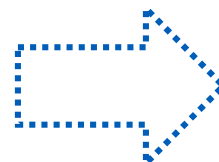
Вплив на звітність

Суттєва невизначеність, пов'язана з подіями або умовами, які можуть поставити під значний сумнів здатність Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі

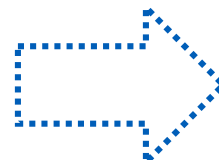
розкриття у
звітності

Принцип безперервності діяльності не застосовний

звітність на
основі
припинення
діяльності

Події після звітної дати призвели до погіршення результатів діяльності та фінансового стану настільки серйозно, що припущення щодо безперервності діяльності більше не буде доречним

коригування
звітності

Зменшення корисності активів

Поштовх для тестування на зменшення корисності

Тестування нефінансових активів на предмет зменшення корисності необхідне за наявності індикаторів (ознак) зменшення корисності.

Приклади, наведені в стандарті, включають такі:

протягом періоду відбулися зміни зі значним негативним впливом на суб'єкт господарювання (або вони відбудуться найближчим часом) у ринковому або економічному середовищі, в якому працює компанія

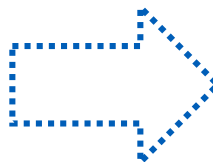
балансова вартість чистих активів компанії є більшою, ніж її ринкова капіталізація

За наявності ознак зменшення корисності, необхідно визначити суму очікуваного відшкодування (більша з двох оцінок: вартість при використанні й справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття).

Зменшення корисності активів (продовження)

Проблеми, пов'язані з оцінкою майбутніх грошових потоків

**Суттєва
невизначеність**

оцінка майбутніх грошових потоків може суттєво ускладнитись для багатьох компаній.

Для прогнозування потоків грошових коштів можна використовувати два підходи

Традиційний підхід, який використовує єдиний прогноз потоків грошових коштів або найбільш імовірний грошовий потік.

Потоки грошових коштів не коригуються на ризик, при цьому ризик відображається у визначенні ставки дисконтування.

COVID-19 може спричинити суттєвий вплив на безризикову ставку та премії за ризик.

Підхід на основі очікуваних потоків грошових коштів, який використовує кілька прогнозів грошових потоків, зважених на ймовірність.

Невизначеність щодо майбутніх грошових потоків відображається не в ставці дисконтування, а у використанні різних прогнозів грошових потоків, зважених на ймовірність.

ширший розгляд діапазону можливих майбутніх наслідків

Зменшення корисності активів (продовження)

Заходи, які мають бути вжиті управлінським персоналом зараз (1)

Розглянути, чи існують ознаки зменшення корисності для активів Компанії, зокрема, оцінити:

вплив на бізнес
компанії вжитих
заходів щодо
стримування COVID-19

чи чисті активи
перевищують ринкову
капіталізацію

Зменшення корисності активів (продовження)

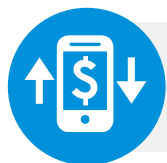
Заходи, які мають бути вжиті управлінським персоналом зараз (2)

За наявності ознак знецінення, необхідно провести тестування на предмет зменшення корисності для активів або одиниць, що генерують грошові кошти (ОГГК) Компанії.

Бюджети та прогнози грошових потоків мають відображати, наскільки це можливо, наступне (виходячи з інформації, наявної на звітну дату):

- 1) прогнози центральних банків та інших міжнародних організацій щодо тривалості та серйозності впливу COVID-19;
- 2) попит та пропозицію на продукцію або послуги, що виробляються Компанією;
- 3) зниження економічної активності;
- 4) вплив карантину та обмежень на роботу транспорту і подорожей;
- 5) вплив валютних курсів та цін на товари; і
- 6) фіскальні стимули, заходи по забезпеченню ліквідності та фінансову підтримку з боку держави чи міжнародних організацій.

Проаналізувати, чи були оновлені ставки дисконтування, використані в останніх оцінках, щоб відобразити ризикове середовище на звітну дату.

Справедлива вартість активів

Проблеми із визначенням справедливої вартості

Справедлива вартість є оцінкою, що ґрунтується на ринкових даних, оцінюється з використанням припущень, які використовували б учасники ринку, і відображає кон'юнктуру ринку на дату оцінки.

Справедлива вартість багатьох активів і зобов'язань могла суттєво змінитися, відображаючи зміни в прогнозах грошових потоків, більшу невизначеність та підвищені ризики.

Особливий вплив – на визначення справедливої вартості з використанням суттєвих закритих вхідних даних (тобто таких, для яких немає ринкових даних).

Закриті вхідні дані можуть вимагати значних коригувань для відображення ризиків та невизначених ринкових умов на дату оцінки.

Вплив на розрахунок очікуваних кредитних збитків (ОКЗ)

Розрахунок ОКЗ (МСФЗ 9)

Два аспекти впливу на розрахунок ОКЗ

Оцінка ОКЗ

На основі обґрунтованої та підтвердженої інформації щодо минулих подій, поточних умов та прогнозів майбутніх економічних умов.

Переоцінка кредитного ризику (чи відбулося суттєве збільшення кредитного ризику – SICR)

Оцінка SICR має враховувати прогностичну інформацію.
За наявності SICR -> оцінка очікуваних кредитних збитків за весь строк дії інструменту

Найбільша актуальність – для банків на інших фінансових установ.

Вплив на розрахунок ОКЗ (продовження)

Оцінка ОКЗ – що треба врахувати

Наступні фактори можуть бути особливо актуальними при оцінці ОКЗ:

Підвищена невизначеність щодо можливих майбутніх економічних сценаріїв -> врахування додаткових економічних сценаріїв у моделюванні ОКЗ.

Окремі типи клієнтів, галузі чи регіони можуть особливо сильно постраждати від економічних наслідків COVID-19. Необхідно впевнитися, що це належним чином враховано в оцінках ОКЗ.

Будь-які дії, заплановані суб'єктом господарювання (наприклад, зміна чи перегляд умов, збільшення лімітів), також можуть впливати на очікувані грошові потоки, що використовуються для оцінки ОКЗ.

Уряди та центральні банки розпочинають заходи для зменшення негативного впливу COVID-19 на банки та позичальників. Суб'єктам господарювання, можливо, доведеться це врахувати при оцінці ОКЗ.

Існуючі моделі ОКЗ використовують історичний досвід для встановлення зв'язків між змінами в економічних умовах та поведінкою клієнтів. Однак ці історичні взаємозв'язки навряд чи можна застосувати до пандемії COVID-19. Тому може бути необхідним коригування результатів моделей на основі експертного кредитного судження.

Вплив на розрахунок ОКЗ (продовження)

Оцінка SICR – що треба врахувати

Для банків, які розраховують конкретні ймовірності дефолту (PD) для окремих фінансових інструментів і використовують їх для проведення кількісних оцінок SICR, необхідно оцінити, чи можна своєчасно включити зміни, пов'язані з ризиком дефолту через COVID-19, до розрахунку PD для окремих кредитів;

Необхідно враховувати якісні фактори при визначенні SICR (наприклад, прохання про відстрочку платежів чи збільшення лімітів можуть вказувати на SICR або знецінення кредиту);

- При неможливості визначення SICR для окремих фінансових інструментів може знадобитися оцінка SICR на колективній основі (наприклад, чи відбулося суттєве збільшення кредитного ризику, виходячи з наявної на дату звітності інформації, для всіх або деяких позичальників у певних галузях чи регіонах);
- За наявності модифікації договірних умов фінансового інструмента необхідно проаналізувати, чи призводить вона до SICR чи знецінення кредиту.

Резерви під збиткові договори і штрафні санкції

Облік резервів (МСБУ (IAS) 37)

Відповідно до МСФЗ, резерв визнається, якщо компанія має **поточне зобов'язання**, яке із високою ймовірністю призведе до відтоку економічних ресурсів, і сума якого може бути оцінена достовірно.

Негативний вплив спалаху COVID-19

(наприклад, порушення виробничих процесів, ланцюгів поставок, дефіцит робочої сили, закриття магазинів і потужностей і т.ін.)

деякі існуючі договори купівлі-продажу можуть стати обтяжливими (збитковими) та вимагати створення резервів

деякі компанії можуть зазнати труднощів у виконанні юридичних або договірних зобов'язань, і підпасти під штрафні санкції (наприклад, за затримки або невиконання зобов'язань), що також призводить до створення резервів

Резерви під збиткові договори і штрафні санкції (продовження)

Обтяжливі контракти

Обтяжливі контракти – ті, у яких неминучі витрати на виконання зобов'язань перевищують економічні вигоди, яку очікуються бути отриманими за договором. Неминучі витрати – це менша з двох величин: чистих витрат на виконання договору та витрат на його розірвання.

Договір купівлі-продажу може стати обтяжливим, якщо:

Витрати зростають (наприклад, через зупинку виробництва, пошук альтернативного постачальника, залучення додаткових працівників і т.ін.)

Вигоди будуть меншими, ніж очіувалося (наприклад, через падіння попиту і відповідне падіння ціни).

Оскільки ситуація навколо COVID-19 швидко змінюється, компанії може знадобитися оновити прогнози, зроблені до звітної дати, для аналізу того, чи є контракт обтяжливим.

Перш ніж визнати резерв за обтяжливим контрактом, компанія тестує всі активи, що відносяться до контракту, на предмет зменшення корисності.

Резерви під збиткові договори і штрафні санкції (продовження)

Штрафні санкції

Штрафні санкції за недотримання умов договорів або застосовного законодавства.

Детальний аналіз діючих договорів і застосовного законодавства, особливо форс-мажорних положень

чи виникли зобов'язання,
спричинені COVID-19?

У деяких випадках це може вимагати **визнання додаткових резервів** – наприклад, за недотримання чинних законів та положень.

У деяких країнах спалах може розглядатися як **форс-мажор** і, як наслідок, може передбачатися звільнення від штрафних санкцій за невиконання, несвоєчасну доставку чи скасування.

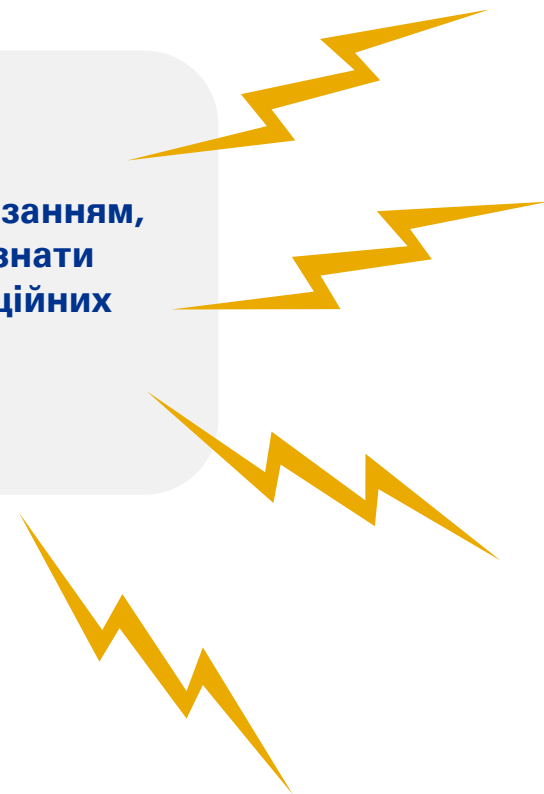
Ця оцінка може вимагати залучення юрисконсультів

Резерви під збиткові договори і штрафні санкції (продовження)

Майбутні операційні збитки

Резерв визнається лише за існуючим поточним зобов'язанням, тобто компанія не може визнати резерв по майбутніх операційних збитках або витратах на відновлення діяльності.

KPMG Insight Academy пропонує

Тренінги

Тренінги у відкритих та корпоративних форматах

Інвестування вашого часу лише в теми актуальні для вашого бізнесу

Авторські розробки, що базуються на багаторічному досвіді роботи

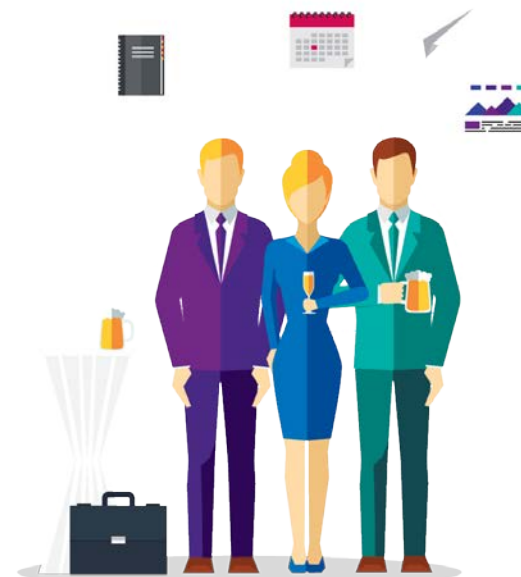
Складні речі просто пояснення на реальних прикладах

Тренінги проводять тренери-практики, які знають специфіку вашого бізнесу

Попередній аналіз Ваших потреб та адаптування тем у корпоративних форматах

Актуальний розклад відкритих тренінгів шукайте на нашому сайті [за посиланням](#)

Тренінги з Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та технік складання фінансової звітності

Перелік наших курсів:

Чотириденний «Інтенсив із МСФЗ» разом з податковими аспектами МСФЗ;
Курс підготовки до екзамену ДипІФР (АССА)

Нові стандарти МСФЗ:

- МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»;
- МСФЗ 15 «Дохід за договорами з клієнтами»;
- МСФЗ (IFRS) 16: Оренда;

Резерви, нарахування та зобов'язання: вимоги МСФЗ, погляд за ПКУ та судова практика;

Основні засоби: погляд МСФЗ, ПКУ та стандартів оцінки;

Бонуси та знижки в договорах із покупцями та постачальниками: виклики МСФЗ, П(с)БО та ПКУ.

Судова практика та методи захисту;

Облік відстроченого податку на прибуток відповідно до МСФЗ;

Консолідація фінансової звітності;

Звіт про рух грошових коштів;

Фінансова трансформація з Excel;

Фінансова звітність та її аналіз для нефінансистів;

Будь-який навчальний курс KPMG Insight Academy може бути прочитаний у корпоративному форматі. Детальна інформація за номером **+380 50 489 2975** або поштою academy@kpmg.ua

Податково-юридичні тренінги

Перелік наших курсів:

[Податкові перевірки і спори у 2020: до чого готуватися бізнесу?](#)

[Готуємося до податкової перевірки у 2020 році: алгоритм дій, можливості та ризики недопуску](#)

[Податкові наслідки застосування МСФЗ](#)

[Виплата доходів нерезидентам під прицілом: що необхідно знати про практику підходів податкових органів?](#)

[Нереальність правочинів та ПДВ-спори: бізнес проти податкової](#)

[Додаткове благо: що говорить судова практика?](#)

[Кримінальна відповідальність та податкові спори: тактика захисту інтересів бізнесу](#)

Будь-який навчальний курс KPMG Insight Academy може бути прочитаний у корпоративному форматі. Детальна інформація за номером **+380 50 489 2975** або поштою academy@kpmg.ua

Тренінги з розслідування шахрайства та ризик-консалтингу

Перелік наших курсів:

[Розслідування шахрайства. Хочу все знати](#)

[Злови мене, якщо зможеш або як мінімізувати шахрайство в закупівлях](#)

[Шахрайство в продажах. «А ми продаємо чи купуємо?»](#)

[Управління ризиками: погляд керівника. \(тренінг для банківського сектору\)](#)

[Антикорупційне законодавство. Що? Де? Коли?](#)

Будь-який навчальний курс KPMG Insight Academy може бути прочитаний у корпоративному форматі. Детальна інформація за номером **+380 50 489 2975** або поштою academy@kpmg.ua